

KONFERENS

Naturnära skogsbruk 2022

- klimatanpassat ekosystembaserat mångbruk

2 november i Örebro

Arrangör:

SKYDDA SKOGEN

I samarbete med:

Praktisk information

Vi behöver både mer skyddad skog, likt den på bilden, och en reform av skogsbruket. Detta för att möta klimat- och biodiversitetskriserna och nå miljömålen, och säkerställa långsiktigt hållbart mångbruk. Foto: Viktor Säfve

Praktisk information:

Datum: 2 november 2022

Tid: 09.00 - 17.00

Plats: Citykonferenscenter, Klostergatan 23, 703 61 Örebro. Ligger nära tågstationen:
<https://www.citykonferenscenter.se/>

Pris: kostnadsfritt att delta. Konferensen riktar sig till skogsförvaltare och miljöansvariga på kommuner, till Svenska kyrkan, till skogsägare, myndigheter, forskare, politiker, miljöorganisationer och allmänt skogsintresserade.

Anmälan sker senast den 15:e oktober.

Förtäring och lunch: Lunch ingår ej, deltagare får äta lunch på valfri restaurang i Örebro.

Kontakt och frågor: Viktor Säfve, 076-11 48 811 eller viktor.safve@skyddaskogen.se

Program

Förmiddagspass:

09.00 – 10.00 Introduktion av arrangörer

Del 1: Den svenska skogens ekologiska situation efter 70 år av kalhyggeskogsbruk

Sebastian Kirppu, skogsbiolog på föreningen Skydda Skogen

Del 2: Skogen och klimatet

Ida Sellstedt, talesperson och sakkunnig klimat på föreningen Skydda Skogen

10.00 - 11.00 Skogens roll i klimatsystemet

Anders Lindroth, professor emeritus, vid Institutionen för naturgeografi och ekosystemvetenskap, Lunds universitet.

11.00 – 12.00 Hyggesfritt skogsbruk är inte tillräckligt för att möta skogsbrukets utmaningar

Martin Jentzen, skogsmästare och konsult inom naturnära skogsbruk.

12.00 – 13.30 Lunchpaus. Tid för att luncha på stan.

Eftermiddagspass:

13.30 – 14.30 Skogsförvaltning i storstadsmiljö

Torsten Andersen, skogsförvaltare och Xavier de Maupeou, enhetschef för mark- och skogsförvaltningen, Göteborgs stad.

14.40 – 15.50 Integrated process protection - The Lübeck model

Knut Sturm, director of the Lübeck municipal forest.

16.00 – 17.00 Mångbruk av skog – en analys av utvecklingen i Tiveden

Per Angelstam, professor, Norges Inlandsuniversitet och SLU

KONFERENS

Naturnära skogsbruk 2022

- klimatanpassat ekosystembaserat mångbruk

En konferens om visioner, komplexitet och de utmaningar, lösningar och möjligheter som finns för morgondagens hållbara skogsförvaltning.

Kunskapen om den ekologiska dynamiken och den biologiska mångfalden i våra skogar, samt skogarnas relation till klimatet, har ökat kraftigt under de senaste decennierna. Förvaltningen och den dominerande skogsbruksmodellen har dock inte hängt med, och möter inte de utmaningar och den kunskapsnivå som finns idag. Inte heller uppfylls internationella och nationella miljömålen för skydd, grön infrastruktur, restaurering, förvaltning och skogsbruk. Det finns ett stort behov av restaurering, miljö- och klimatanpassning i våra skogar.

Dagens dominerande skogsbruksmodell och den rådande definitionen av "hållbart skogsbruk" fokuserar främst på produktion av gran- och tallbiomassa till industrin, och att upprätthålla höga avverkningskvantiteter. Men, samtidigt har samhällets syn på skogen ändrats mycket genom ny kunskap om våra miljöutmaningar. Människors attityder och värderingar har förändrats och vi behöver idag värdera skogsekosystemens olika nyttor och funktioner på ett mer diversifierat vis. Det finns många olika värden i skogen och mer skyddad natur och ekosystembaserad och naturnära skogsskötsel optimerar dessa värden, och breddar möjligheterna till mångbruk, samtidigt som samhället sprider riskerna och kan öka skogens resiliens.

Att se skogen ur ett mångbruksperspektiv och värdera rekreation, folkhälsa och miljö, är inte minst viktigt vad gäller förvaltning av kommunalt ägd skog, svenska folkets skog via statliga ägare och bolag, samt för många som är engagerade i Svenska Kyrkans skogsinnehav.

I en verkligt holistisk och hållbar skogsförvaltning sätter ekologin ramverket, de sociala värdena och samhällets behov kommer därefter, och slutligen utvärderas vilka ekonomiska nyttor, och på vilken nivå, som det är hållbart att skörda från skogen och nyttja den, till exempel mångbruksvärden: turism, timmer, bär och svamp etc. Att prioritera biologisk mångfald, rekreation, mångbruk och klimatanpassning på högsta nivå är något som stämmer väl överens med allmänhetens prioritetsordning. Naturskydd, arbete med grön infrastruktur, klimatanpassning och naturnära ekosystembaserad skogsförvaltning borde därför vara utgångspunkten för skogsförvaltningar inom all statlig och kommunal skog, och för Svenska kyrkan.

Under denna konferens kommer vi tillsammans med forskare, sakkunniga, skogsbrukare och förvaltare, se över kunskapsläget inom en lång rad områden knutna till förvaltningen av skogen. Föreläsarna kommer att lyfta upp olika enskilda delar som måste beaktas och finnas på plats i en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar förvaltning. På konferensen kommer naturnära och ekosystembaserade modeller att presenteras. Vi kommer att prata om hur naturnära skogsförvaltning möter miljöutmaningarna och våra samhällliga behov, och vilka eventuella utmaningar och frågetecken som finns inom naturnära skogsskötsel.

**Möt, lyssna på
och samtala med
konferensens
experter på skog**

Torsten Andersen, född 1978, är uppväxt i Danmark och arbetar i Göteborg Stad sedan 2018 som skogsansvarig. Han planerar och leder det praktiska arbetet, samt ser till att skogspolicyn efterlevs. Speciellt intresse för och kunskaper om skogens sociala värde samt vatten i skogen.

Xavier de Maupeou, född 1976, är uppväxt i Frankrike och arbetar i Göteborg sedan 2008. Från början som skogsförvaltare, nu som enhetschef för mark- och skogsförvaltningen. Brinner för frågor rörande alla former av kontinuitets- och naturnära skogsbruk.

Skogsförvaltning i storstadsmiljö

- En möjlighet för att lyfta fram skogens glömda skatter

Sammanfattning:

Torsten och Xavier arbetar tillsammans på Göteborgs Stads fastighetskontoret och förvaltar drygt 5000 ha produktiv skogsmark. Med stöd av en skogspolicy, utvecklar de olika former av hyggesfritt skogsbruk, med stort fokus på att gynna den biologiska mångfalden, samt upplevelsen för skogens besökare.

På konferensen i Örebro kommer Torsten och Xavier att berätta om praktiska exempel på naturnära och ekosystembaserat skogsbruk i södra Sverige. Med mångårig erfarenhet av ämnet, har de träffat på olika hinder på väg till en annan form av förvaltning och kan presentera alternativ för att lyckas att lyfta upp skogens ofta glömda skatter.

*Knut Sturm,
Chef för Lübeck stads skogsförvaltning, Tyskland*

Integrated process protection - The Lübeck model of forest management close to nature

Summary:

Since 1992, a particularly close to nature forest management concept has been implemented in the Lübeck municipal forest. The basis for this are so-called reference areas that are not managed. The second important principle is that during logging and thinning activities, the tree species of the natural forest community are promoted and the non-native are carefully pushed back. The principle of sufficiency applies in the context of management.

Typical forestry activities, such as clear cutting, planting, fertilizing, the use of pesticides and drainage measures, are prohibited on the basis of these principles. The implementation of scientific findings from the reference areas in practical forest management is shown using examples. The corresponding inventory methods, which are necessary for the investigations of the forests, are briefly presented. The business management results of this concept are explained using examples.

*Anders Lindroth,
professor emeritus, vid Institutionen för natur-
geografi och ekosystemvetenskap, Lunds universitet*

Skogens roll i klimatsystemet

- Kolbalans som funktion av beståndsålder och skötsel

Sammanfattning:

Att våra skogar är viktiga i arbetet med att motverka effekterna av de pågående klimatförändringarna är inte ifrågasatt. Skogens förmåga att ta upp och binda koldioxid är grunden för detta. Globalt sett tar de terrestra ekosystemen upp ca 25% av de antropogena utsläppen av koldioxid och skogarna står för huvuddelen av dessa upptag. I Parisavtalet framhävs också skogarnas viktiga roll för att hålla uppvärmningen inom 2 och helst 1.5 grader. Men avtalet preciserar inte på vilket sätt som skogen och dess produkter ska användas i detta sammanhang. Denna fråga är som bekant mycket omdebatterad i Sverige och har lett till tämligen polariserade ställningstaganden.

Jag kommer att presentera en del data på hur dagens skogsbruk, det vill säga rotationsskogsbruket, påverkar nettoutbytet av koldioxid mellan skog och atmosfär och också kort gå igenom vilka metoder som används för att göra sådana kvantifieringar. Kalhyggen utgör som bekant en stor källa till utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser och jag presenterar en del beräkningar av vad detta innebär på nationell och regional nivå. Jag kommer avslutningsvis att gå in på vad det skulle innebära för kolbalans och klimatnytta om andra brukningsmetoder, alternativt förändringar i dagens system, skulle användas i högre grad.

*Per Angelstam,
Professor, Norges Inlandsuniversitet och SLU*

Mångbruk av skog – en analys av utvecklingen i Tiveden

Sammanfattning:

Att åstadkomma en mångfald av ekosystemtjänster i form av olika naturnyttor kräver en mångfald av metoder för skötsel och planering, och en mångfald av värdekedjor som bygger på dessa naturnyttor. Idag brukas dock ungefär 97 % av Sveriges produktionsskogar med ett skogsskötselsystem, och den dominerande värdekedjan bygger på industriell förädling av vedråvara. Två olika perspektiv måste därmed kunna samsas. Å ena sidan en syn på skogar som ekosystem som tål störningar av olika slag, och å den andra på skogar som odlingssystem vars syfte är att producera industriråvara. Detta kräver ett landskapsperspektiv så att olika områden varierar i sitt fokus på produktion av virke och fibrer, respektive naturvärden och sociala värden. Med Tivedens skogslandskap som en fallstudie sammanfattar jag hinder och möjligheter för att lyckas med ett sådant landskapsperspektiv på skogen.

Martin Jentzen,

*Skogsingenjör, jobbar som rådgivare och föreläsare inom skogs-
ekologi och naturnära skogsbruk. Ett av de viktigare projekten
för tillfället är ett pilotprojekt tillsammans med WWF och privata
skogsägare i Tiveden.*

Hyggesfritt skogsbruk är inte tillräckligt för att möta skogsbrukets utmaningar

Sammanfattning:

Vi ser idag ett växande intresse för olika former av så kallat hyggesfritt skogsbruk i Sverige. Detta drivs av behovet av multifunktionella skogar, som levererar fler ekosystemtjänster utöver virke. Det är nu uppenbart att ett obalanserat stort fokus på uttag av virke leder till omfattande skadeeffekter på skogens ekologi och biologiska mångfald. Dessutom finns en trend med långsiktigt sjunkande lönsamhet inom det konventionella skogsbruket vilket utgör ett ytterligare argument för att söka nya former.

Användningen av hyggesfritt skogsbruk ökar, om än från en mycket blygsam nivå. År 2021 tog Skogsstyrelsen fram en nationell definition av begreppet hyggesfritt skogsbruk och det kan nu konstateras att tillämpningen idag omfattar cirka 3 % av skogsarealen i Sverige.

Särskilt under senare delen av 1900-talet har skogsbruket i Sverige bedrivits som ett plantageskogsbruk som omvandlat den absoluta majoriteten av skogsarealen till ekologiskt lågkvalitativa skogar. Detta intensiva skogsbruk har skapat ett överskott av störningar i skogslandskapet och skogsbruket är idag den absolut mest omfattande störningsregimen.

Därför är det viktigt att det framtida skogsbruket ger tillräckligt med utrymme för naturliga processer att forma återetablering och utvecklingen av skogslandskapens strukturella diversitet och biologiska mångfald. Hyggesfritt skogsbruk i sig räcker inte för att möta de utmaningar som framtidens skogsbruk och skogar står inför. Vi behöver utveckla ett naturnära skogsbruk som inkluderar och tillåter de naturliga processerna att skapa framtidens motståndskraftiga och uthålliga skogslandskap. Därför är det helt avgörande att våra framtida skogsförvaltningskoncept baseras på att skogens naturliga spontana dynamik är det som främst styr de framtida skogarnas utveckling och sammansättning.

Sebastian Kirppu, skogsbiolog som har arbetat med naturvärdesinventeringar av skog, engagerat sig för skogens biologiska mångfald under de senaste 25 åren. Arbetsgivare har varit Skogsstyrelsen, skogsbolag, Länsstyrelser och ideella miljöorganisationer. Just nu arbetar Sebastian för Skydda Skogen som inventerare och skogsambassadör.

Ida Sellstedt, Talesperson för föreningen Skydda Skogen. Stort engagemang och intresse för frågor som rör klimat och skog. Uppvuxen i Sundsvall. Har jobbat som modellbyggare i Japan. Lönearbetar som arkitekt i Göteborg.

Klimatet och skogen och den svenska skogens ekologiska situation efter 70 år av kalhyggeskogsbruk

Sammanfattning av Den svenska skogens ekologiska situation efter 70 år av kalhyggeskogsbruk: Sebastian sammanfattar kalhyggesepokens påverkan på den svenska skogens ekologi och artrikedom. Med bilder och diagram visar han hur den svenska skogsbruksmodellen med kalhyggen, markberedning och plantering har utarmat vårt gemensamma naturarv - naturskogen och dess biologiska mångfald.

Sammanfattning av Klimatet och skogen:

“Å ena sidan, å andra sidan. Forskarna är oense.” Så kan man sammanfatta det allra mesta som skrivits i media om frågan om Klimatet och Skogen de senaste åren. Varför är forskarna oense? Vem har rätt, och hur ska man tänka?

Ida kommer förklara frågan om Klimatet och Skogen med illustrationer och genom att visa sin klimatmodell. Med dessa verktyg är hennes förhoppning att alla ska se tydligare vad som händer med det biogena kolet från skogen. De två sidorna i skogsdebatten behöver bli överens om hur det förhåller sig för att vi ska komma vidare i diskussionen om hur vi ska bedriva skogsbruk för klimats bästa.

Foto: Viktor Säfve

Arrangör:

SKYDDA SKOGEN

I samarbete med:

www.skyddaskogen.se